

Kansalliskirjaston aineistopolitiikka 2020

Visio

Kansalliskirjaston kokoelma on ainutlaatuinen tutkimusinfrastruktuuri, jonka perustan muodostaa kotimaisten julkaisujen arkistokokoelma. Kansalliskirjaston ulkomaiset kokoelmat kytkevät Suomen tieteen ja kulttuurin eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiinsä. Kansalliskirjasto edistää kokoelmien digitaalisuutta.

Periaatteet

1. Aineistomme muodostavat kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimukseen painottuvan tutkimusinfrastruktuurin
2. Kehitämme aineistotarjontamme tutkimuksen ja opetuksen tarpeita ennakoiden
3. Tarjoamme aineistoa kotimaisen tutkimuksen ja opetuksen käyttöön sekä palvelemme kansainvälistä tutkijayhteisöä
4. Varmistamme kotimaisen julkaisutuotannon säilymisen ja tarjoamisen tutkimuskäyttöön
5. Parannamme aineiston saatavuutta digitoinnilla ja laajennamme käyttöoikeuksia sopimuksin
6. Tarjoamme käyttöön digitaalisia tutkimusaineistoja ja dataa
7. Tarjoamme asiakkaillemme pääsyn heidän tarvitsemiinsa kirjaston ulkopuolisiin aineistoihin
8. Teemme kokoelmaamme tunnetuksi kansalaisille ja tiedeyhteisölle

Periaate	Selitys
1. Aineistomme muodostavat kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimukseen painottuvan tutkimusinfrastruktuurin	<p>Kansalliskirjasto tarjoaa asiakkailleen rikkaan ja monipuolisen tutkimusinfrastruktuurin. Tässä yhteydessä tarkoitamme tutkimusinfrastruktuurilla Kansalliskirjaston aineistoja, tutkijatiloja sekä verkko- ja paikallispalveluita.</p> <p>Kansalliskirjaston kokoelma palvelee ensisijaisesti kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimusta. Kokoelman perustan muodostaa kotimaisten julkaisujen arkistokokoelma. Muilta osin kokoelman kartuttamisen painopisteet ovat historiatieteissä, Venäjän tutkimuksessa, filosofiassa, kirjallisuudentutkimuksessa, taidehistoriassa sekä musiikin tutkimuksessa.</p>
2. Kehitämme aineistotarjontamme tutkimuksen ja opetuksen tarpeita ennakoiden	<p>Teemme aktiivista aineistovalintaa ja kartutamme kokoelmaamme pitkäjänteisesti tutkimuksen ja opetuksen tämänhetkiset ja tulevat tarpeet huomioiden.</p> <p>Aineistotarjontamme monipuolisuus ja laajuus mahdollistaa uudenlaisten tutkimuskysymysten muodostamisen.</p> <p>Kansalliskirjastolla on humanistinen neuvottelukunta sekä Slaavilaisen kirjaston neuvottelukunta, jotka tukevat kirjastoa</p>

	<p>kokoelmien ja palveluiden kehittämisessä sekä toimivat vuorovaikutusfoorumina kirjaston ja tiedeyhteisön välillä. Neuvottelukuntien kautta kirjasto saa painopistealojensa tilanteesta ja kehityssuunnista eri yliopistoissa.</p> <p>Kartutamme kokoelmaamme lakisääteisten vapaakappaleiden lisäksi ostoina, vaihtoina, lahjoituksina sekä talletuksina.</p> <p>Tutkimuskirjallisuuden valinta perustuu kokoelma-asiantuntemukseen, tieteellisen julkaisutarjonnan seurantaan sekä aktiiviseen vuorovaikutukseen tiedeyhteisön kanssa.</p> <p>Harkitsemme kulttuurihistoriallisesti merkittävien lahjoitusten vastaanottoa aina tapauskohtaisesti. Kansalliskokoelmaan otamme lahjoituksina kaikki kokoelmasta puuttuvat julkaisut sekä Kansalliseen äänitearkistoon siitä puuttuvat suomalaiset äänitteet.</p> <p>Arvioimme olemassa olevaa kokoelmaamme, sen vaikuttavuutta ja selkiytämme kokoelmaprofiilia painopistealojemme mukaisesti. Aineiston karsinnassa otamme huomioon aineistotyyppin, aineiston harvinaisuuden, ainutlaatuisuuden, kunnon ja iän. Vapaakappaleaineiston poistoista säädetään erikseen kulttuuriaineistolaissa.</p>
<p>3. Tarjoamme aineistoa kotimaisen tutkimuksen ja opetuksen käyttöön sekä palvelemme kansainvälistä tutkijayhteisöä</p>	<p>Kansalliskirjaston kokoelma on valtakunnallinen palvelu ja se on olemassa ensisijaisesti tutkimusta ja opetusta varten, mutta palvelee myös muita tiedontarvitsijoita.</p> <p>Kansalliskirjasto on osa Helsingin yliopistoa. Erityisesti keskustakampuksen tieteenalat hyötyvät Kansalliskirjaston tarjoamista aineistoista. Kansalliskirjaston kokoelma on Helsingin yliopistolle kansainvälinen vetovoimatekijä erityisesti Venäjä-tutkimuksen alalla.</p> <p>Tiedot Kansalliskirjaston aineistoista löytyvät Finnahakupalvelusta sekä kirjaston verkkosivuilta.</p> <p>Kansalliskirjaston käytösäännöt määrittelevät aineistojen käytön linjaukset.</p>
<p>4. Varmistamme kotimaisen julkaisutuotannon säilymisen ja tarjoamisen tutkimuskäyttöön</p>	<p>Kulttuuriaineistolain tarkoituksena on Suomessa yleisön saataville saatettujen kansallisen kulttuurin aineistojen säilyttäminen tuleville sukupolville ja saattaminen tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön. Toimintaa ohjaavan lainsäädännön mukaisesti kotimaiset painotuotteet sekä tallenteet arkistoidaan kattavasti. Kotimaisista verkkoaineistoista tallennamme edustavan ja monipuolisen otoksen opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitun keräyssuunnitelman mukaisesti. Kansalliskirjasto laatii suunnitelman yhteistyössä kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen alan tutkijoiden kanssa.</p>

	<p>Säilytämme ja tarjoamme aineistomme tutkimuskäyttöön autenttisenä tietolähteenä. Annamme ne asiakkaiden käyttöön kontrolloidusti vaarantamatta aineiston säilymistä.</p>
<p>5. Parannamme aineiston saatavuutta digitoinnilla ja laajennamme käyttöoikeuksia sopimuksin</p>	<p>Luomme pitkäjänteisellä digitoinnilla aineistoja tutkimus- ja kansalaiskäyttöön. Laadimme digitointiohjelman kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tarkempi digitoinnin toimintasuunnitelma tehdään vuosittain asiakastarpeet huomioiden.</p> <p>Laadukas metadata mahdollistaa digitaalisten aineistojen uudelleen käytön ja pitkäaikaissäilytyksen. Tuotamme aineistoista kuvailevaa metadataa kansainvälisten standardien mukaisesti. Digitoinnissa varmistamme skannauksen teknisen laadun lisäksi kattavan teknisen ja hallinnollisen metadatan.</p> <p>Avaamme digitaalisia tekijänoikeuden alaisia aineistojamme käyttöön sopimusten avulla. Tavoitteena on vapaakappalekirjastoja laajempi käyttö yhteistyössä tekijänoikeusjärjestöjen ja oikeudenhaltijoiden kanssa.</p>
<p>6. Tarjoamme käyttöön digitaalisia tutkimusaineistoja ja dataa</p>	<p>Data on osa Kansalliskirjaston aineistotarjontaa. Tarjoamme digitoitua ja digitaalisena syntyneitä aineistoja tutkimusaineistoksi laajasti hyödynnettävässä muodossa.</p> <p>Avaamme tekijänoikeuksista vapaita digitoituja teksti- ja datamassoja konelukuisessa muodossa. Tekijänoikeuden alaisen digitoidun ja sopimuksilla luovutetun aineiston avaamme opetus- ja tutkimuskäyttöön sopimuksilla. Verkkoarkiston ja muut e-vapaakappaleet avaamme soveltuvasti tutkijakäyttöön.</p> <p>Kansalliskirjasto perustaa avoimen datan palvelun.</p>
<p>7. Tarjoamme asiakkaillemme pääsyn heidän tarvitsemiinsa Kansalliskirjaston ulkopuolisiin aineistoihin</p>	<p>Kansalliskirjasto hankkii kokoelmistaan puuttuvan aineiston asiakkaidensa käyttöön ostamalla sen kokoelmaansa tai lisensoimalla siihen käyttöoikeuden tai lainaamalla aineiston muista kirjastoista.</p> <p>Kansalliskirjaston hankkimat sähköiset aineistot ovat käytettävissä Helsingin yliopiston verkossa yliopiston myöntämin verkkotunnuksin. Lisäksi kaikki Helsingin yliopiston lisensoimat e-aineistot ovat Kansalliskirjaston asiakkaiden käytettävissä. Aineistojen etäkäyttö on mahdollista vain Helsingin yliopiston opiskelijoille ja henkilökunnalle.</p> <p>Keskeisten alojen aineistoja, joiden käyttäjiä on useissa yliopistoissa, lisensoidaan joko yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa tai neuvotellaan joustavista käyttöehdoista aineiston tarjoajan kanssa.</p> <p>Edistämme painopistealojemme Open Access-aineistojen näkyvyyttä Kansalliskirjaston Finna-hakupalvelussa.</p>
<p>8. Teemme kokoelmaamme tunnetuksi kansalaisille ja tiedeyhteisölle</p>	<p>Teemme kokoelman sisältöä tunnetuksi keskeisille asiakasryhmille, joita ovat kulttuurin ja yhteiskunnan tutkijat ja opiskelijat. Opiskelijaryhmille tarjoamme räätälöityjä opastuksia</p>

	<p>ja neuvontaa. Edistämme kokoelman yleistä tunnettuutta ja tutkimuksen popularisointia näyttelyiden ja esitelmätilaisuuksien avulla.</p> <p>Tuotamme Kansalliskirjaston Finna-hakupalveluun aihealueittaisia päivittyviä uutuuksiluettoja ja kokoelmaa esitteleviä nostoja. Verkkosivuilla on yksityiskohtaiset kuvaukset kokoelman eri osista ja sisällöistä.</p> <p>Lisäämme aineistojen näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa. Kansalliskirjastoon hankitut uudet aineistot ovat näyttävästi esillä myös kirjaston tiloissa.</p>
--	---

Litteet

1. Hankintaohjelma 2017-2020
2. Digitointiohjelma 2017-2020 (valmisteilla)
3. Verkkoaineistojen keräyssuunnitelma 2017-2020 (valmisteilla)
4. Tietoaineistojen lisensiointiperiaatteet